ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2015. gada 3. septembrī [1]

Lieta C-154/14 P

SKW Stahl-Metallurgie GmbH,
SKW Stahl-Metallurgie Holding AG
pret

Eiropas Komisiju

Apelācija — Padomes Regulas (EK) Nr. 1/2003 27. pants — Komisijas Regulas (EK) Nr. 773/2004 12. un 14. pants — ES konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanai piemērojamās procesuālās normas — Tiesības tikt uzklausītam — Mutiska lietas izskatīšana — Uzklausīšana slēgtā sēdē Komisijā

1. Uzņēmumiem neapšaubāmi ir tiesības tikt uzklausītiem saistībā ar ES konkurences tiesību pārkāpumu izmeklēšanu. Tomēr, vai ir tiesības tikt uzklausītam slēgtā sēdē? Tas ir būtiskais jautājums šajā apelācijas sūdzībā. Tālāk norādīto iemeslu dēļ, manuprāt, uz šo jautājumu jāatbild noliedzoši.

2. Apelācijas sūdzības iesniedzēji lūdz Tiesu atcelt Vispārējās tiesas spriedumu [2], ar kuru atstāts spēkā Komisijas lēmums [3] par tiem piemēroto naudas sodu EUR 13 300 000 apmērā par piedalīšanos kalcija karbonāta un magnija nozares aizliegtajā vienošanās. Apelācijas sūdzības iesniedzēju galvenā prasība ir tā, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, neaizrādot Komisijai par viņu lūguma administratīvās procedūras laikā tikt uzklausītiem slēgtā sēdē [4] noraidīšanu.

3. Attiecībā uz pārējiem apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītajiem apelācijas sūdzības pamatiem es tos izskatīšu virspusēji, pēc saviem ieskatiem vēršot uzmanību uz apelācijas sūdzības pirmo pamatu.

1 — Oriģinālvaloda – angļu.

2 — 2014. gada 23. janvāra spriedums *SKW Stahl-Metallurgie Holding* un *SKW Stahl-Metallurgie*/Komisija, T-384/09, EU:T:2014:27 (turpmāk tekstā – "pārsūdzētais spriedums").

3 — Komisijas 2009. gada 22. jūlija Lēmums (C(2009) 5791, galīgā redakcija) par [EK] līguma 81. panta un [Eiropas Ekonomikas zonas līguma; OV 1994 L 1, 3. lpp. (turpmāk tekstā –"EEZ līgums"] 53. panta piemērošanas procedūru (COMP/39.396 – Reaģenti uz kalcija karbonāta un magnija bāzes tērauda un gāzes rūpniecībai; OV 2009, C 301, 18. lpp.; turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums").

4 — Šajos secinājumos ar "uzklausīšanu slēgtā sēdē" es domāju puses un lēmuma pieņēmējas iestādes tikšanos, nepiedaloties citām pusēm (*ex parte in camera*), nevis klausītājiem slēgtu tiesas sēdi.

I – **Atbilstošās tiesību normas**

4. Regulas (EK) Nr. 1/2003[5] 27. pantā (“Pušu, sūdzību iesniedzēju un citu uzklausīšana”) ir noteikts:

“1. Pirms lēmumu pieņemšanas, kas paredzēta 7., 8., 23. pantā un 24. panta 2. punktā, Komisija uzņēmumiem vai uzņēmumu apvienībām, uz kurām attiecas Komisijas vadītie tiesas procesi [procesi], sniedz iespēju izteikties par jautājumiem, par kuriem Komisija izteikusi iebildumus. Komisija savu lēmumu balsta vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm bija iespēja komentēt. [..]

2. Tiesas procesos [Šajos procesos] pilnībā respektē attiecīgo pušu aizstāvības tiesības. [..]”

5. Atbilstoši Regulas Nr. 1/2003 33. panta 1. punkta c) apakšpunktam Komisija izdeva īstenošanas noteikumus arī par praktiskām metodēm uzklausīšanai, kas paredzēta tās 27. pantā. Šie noteikumi ir paredzēti Regulā (EK) Nr. 773/2004[6]. Regulas Nr. 773/2004 12. panta “Tiesības uz noklausīšanos” 1. punktā ir noteikts, ka Komisija tiem dalībniekiem, kuriem tā adresējusi iebildumus (turpmāk tekstā – “iebildumi”), dod iespēju izteikties noklausīšanās laikā, ja dalībnieki to lūguši savos rakstiskajos iesniegumos.

6. Regulas Nr. 773/2004 14. pantā (“Noklausīšanās vadīšana”) ir noteikts:

“6. Noklausīšanās nav atklāta. Katru personu var uzklausīt atsevišķi vai arī citu uzaicināto personu klātbūtnē, ņemot vērā uzņēmumu likumīgās intereses attiecībā uz to komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību.

7. Uzklausīšanas amatpersona var atļaut tiem dalībniekiem, kuriem adresēti iebildumi, kā arī sūdzību iesniedzējiem, citām personām, kas uzaicinātas uz noklausīšanos, Komisijas dienestiem un dalībvalstu institūcijām noklausīšanās laikā uzdot jautājumus.

8. Katras uzklausītās personas paziņojums tiek fiksēts. Pēc pieprasījuma noklausīšanās ierakstu dara pieejamu personām, kuras ieradās uz noklausīšanos. Ņem vērā pušu likumīgās intereses attiecībā uz to komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību.”

7. Visbeidzot, Regulas Nr. 773/2004 16. panta 1. punktā ir noteikts, ka Komisija neizpauž vai liedz pieeju informācijai, tai skaitā dokumentiem, ciktāl tie ietver jebkuras personas komercnoslēpumus vai citu konfidenciālu informāciju.

II – **Tiesvedības priekšvēsture**

A – *Apraksts*

8. Ciktāl tas ir būtiski šai tiesvedībai, saskaņā ar pārsūdzēto tiesas spriedumu[7] Komisija apstrīdētajā lēmumā atzina, ka galvenie kalcija karbonāta un magnija, kuri paredzēti tērauda un gāzes rūpniecībai, piegādātāji ir pārkāpuši EKL 81. pantu un EEZ līguma 53. pantu, no 2004. gada 7. aprīļa līdz 2007. gada 16. janvārim piedaloties vienotā un turpinātā šo noteikumu pārkāpumā. Pārkāpums izpaudās tirgus sadalē, kvotās, klientu sadalē, cenu noteikšanā un apmaiņā ar konfidenciālu komerciālu informāciju starp kalcija karbonāta un magnija granulu piegādātājiem būtiskā Eiropas Ekonomikas zonas tirgus daļā (turpmāk tekstā – “attiecīgais pārkāpums”).

5 — Padomes 2002. gada 16. decembra Regula par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā (OV 2003, L 1, 1. lpp.), ar grozījumiem.

6 — Komisijas 2004. gada 7. aprīļa Regula (EK) Nr. 773/2004 par lietas izskatīšanu saskaņā ar EK līguma 81. un 82. pantu, ko vada Komisija (OV 2006, L 362, 1. lpp.), ar grozījumiem.

7 — Atsauce ir uz pārsūdzētā sprieduma 1.–4. punktu (pieejams tikai vācu un franču valodā).

9. It īpaši Komisija apstrīdētā lēmuma 1. panta f) punktā konstatēja, ka *SKW Stahl-Metallurgie GmbH* (turpmāk tekstā – "*SKW*") ir piedalījusies attiecīgajā pārkāpumā no 2004. gada 22. aprīļa līdz 2007. gada 16. janvārim un ka *SKW Stahl-Metallurgie Holding AG* (turpmāk tekstā – "*SKW Holding*") ir piedalījusies pārkāpumā no 2004. gada 30. augusta līdz 2007. gada 16. janvārim. Komisija uzskatīja, ka *SKW* darbinieki iepriekš minētajā periodā bija tieši iesaistīti apstrīdētajā lēmumā raksturotajās aizliegtajās vienošanās un/vai saskaņotajās darbībās. No 2004. gada 30. augusta līdz 2007. gada 16. janvārim *SKW Holding* tieši piederēja pilnībā *SKW*. Tāpēc Komisija uzskatīja, pamatojoties uz šo īpašuma tiesību radīto prezumpciju, ka *SKW Holding* īstenoja faktisku kontroli pār *SKW* – prezumpciju, ko, pēc Komisijas domām, "apstiprināja" turpmāk notiekošais [8], – un ka *SKW Holding* veidoja ekonomisku vienību ar *SKW*, un to tādējādi var saukt pie atbildības par *SKW* pieļautajiem konkurences tiesību normu pārkāpumiem.

B – *Administratīvā procedūra Komisijā* [9]

10. Savā 2008. gada 6. oktobra atbildē uz Komisijas 2008. gada 24. jūnija iebildumiem apelācijas sūdzības iesniedzēji norādīja, ka patiesībā nevis *SKW Holding*, bet *Degussa* īstenoja izšķirošu ietekmi pār *SKW*, un lūdza mutisku lietas izskatīšanu, lai to izskaidrotu. Pēc uzaicinājuma saņemšanas ierasties uz mutisku lietas izskatīšanu apelācijas sūdzības iesniedzēji 2008. gada 31. oktobra e-pasta ziņā lūdza uzklausīšanu slēgtā procedūrā attiecībā uz viņu argumentiem par *Degussa* lomu. Savu lūgumu apelācijas sūdzības iesniedzēji pamatoja ar viedokli, ka *SKW* ekonomiskā izdzīvošana ir atkarīga no *Degussa*, kas tai piegādā gandrīz visu tirdzniecībai vajadzīgo kalcija karbonātu, un ka šobrīd *SKW* ar *Degussa* apspriež jaunu piegādes līgumu. Apelācijas sūdzības iesniedzēji papildus norādīja, ka sava viedokļa izteikšana *Degussa* klātbūtnē būtiski apdraudētu viņu komercattiecības un varētu izraisīt pretpasākumus. 2008. gada 5. novembra e-pasta ziņā apelācijas sūdzības iesniedzēji kā praktisku risinājumu ieteica sniegt *Degussa* piekļuvi viņu paskaidrojumiem slēgtajā procedūrā pēc 2008. gada beigām un pēc jaunā piegādes līguma noslēgšanas. 2008. gada 6. novembrī apelācijas sūdzības iesniedzēji nosūtīja uzklausīšanas amatpersonai (turpmāk tekstā – "UA") papildu e-pasta ziņu, atkārtojot šos jautājumus.

11. 2008. gada 6. novembrī UA noraidīja lūgumu par uzklausīšanu slēgtā sēdē. Ņemot vērā, ka lūgums tiešākajā nozīmē nebalstījās uz apelācijas sūdzības iesniedzēju komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību, UA to analizēja no tiesību tikt uzklausītam viedokļa. Ņemot vērā to, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju izteiktie argumenti skāra *Degussa* rīcību un, lai tos varētu ņemt vērā kā atbildību mīkstinošus apstākļus [10], tos vajadzēja salīdzināt ar *Degussa* paskaidrojumiem, UA arī nolēma, ka slēgta sēde liegtu *Degussa* tiesības mutiski atbildēt uz apelācijas sūdzības iesniedzēju izteiktajiem apsvērumiem. Visbeidzot UA neatzina apelācijas sūdzības iesniedzēju praktisko risinājumu par iespējamu, jo ne pārrunu iznākums, ne ilgums nebija noteikts.

12. 2008. gada 10. un 11. novembrī notika mutiska uzklausīšana.

8 — Šie elementi ietvēra to, ka: i) *SKW* ietilpa *SKW Holding* Pulvera un granulu nodaļā; ii) *SKW Holding* bija iesaistīts tās meitasuzņēmuma ikdienas darījumu kontaktos; iii) *SKW Holding* bija atbildīgs par *SKW* stratēģisko attīstību; iv) *SKW Holding* pieņēma lēmumus par personālu, pieņemšanu darbā un finansējumu; v) *SKW* katru mēnesi paziņoja *SKW Holding* finanšu datus; vi) *SKW* bija nepieciešams *SKW Holding* valdes locekļa paraksts līgumos ar bankām un vii) *SKW* ienākumi sekmēja *SKW Holding* ekonomikas datu rādītājus. Komisija neatzina par pamatotu viedokli, ka *SKW Holding* bija tikai *Evonik Degussa GmbH* (turpmāk tekstā – "*Degussa*") tirdzniecības pārstāvis vai finanšu investors.

9 — Atsauce ir uz pārsūdzētā sprieduma 24.–33. punktu.

10 — Es atzīmēšu, ka UA 2008. gada 6. novembra vēstulē faktiski ir minēts, ka informācija par *Degussa* rīcību var būt būtiska, "lai atbrīvotu [apelācijas sūdzības iesniedzējus] no atbildības, *vai* kā atbildību mīkstinošs apstāklis" (mans izcēlums). Tajā nav apgalvojumu, kas apstiprinātu viedokli, ka UA uzskatīja apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentus tikai kā atbildību mīkstinošus argumentus (skat. tālāk 31. punktu).

13. 2009. gada 28. janvārī apelācijas sūdzības iesniedzēji informēja UA par to, ka starp *SKW* un *Degussa* noslēgts jauns piegādes līgums un ka nav šķēršļu lietas mutiskai izskatīšanai *Degussa* klātbūtnē. Tādējādi tie lūdza iespēju sniegt paskaidrojumus par *Degussa* rīcību, ko tie nebija darījuši mutiskas uzklausīšanas laikā, papildu mutiskā uzklausīšanā.

14. Ar 2009. gada 3. februāra vēstuli UA noraidīja lūgumu par papildu mutisku uzklausīšanu, uzskatot, ka iebildumu dēļ tika piešķirtas tiesības tikt uzklausītam un tās tiek piešķirtas tikai vienu reizi. Tomēr UA atļāva apelācijas sūdzības iesniedzējiem iesniegt papildu rakstiskos apsvērumus papildus noteiktā termiņā.

15. Visbeidzot 2009. gada 10. februāra vēstulē UA apelācijas sūdzības iesniedzēji nepiekrita UA viedoklim. Tie norādīja, ka tiesības tikt uzklausītiem nav vienā gadījumā piešķiramas "vienreizējas" tiesības, bet gan nodrošināmas visas procedūras laikā. Ņemot vērā to, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju jau iesniegtie rakstiskie argumenti nespēja pievērst Komisijas uzmanību *Degussa* lomai un *SKW* atkarībai no *Degussa*, apelācijas sūdzības iesniedzēji iebilda idejai, ka iespēja iesniegt rakstiskus apsvērumus varētu aizstāt tiesības uz mutisku uzklausīšanu.

16. 2009. gada 9. jūlijā UA izdeva galīgo ziņojumu par lēmuma projektu iespējamā pārkāpuma lietā [11], kurā bija ietverti tās apsvērumi par apelācijas sūdzības iesniedzēju lūgumu lietu izskatīt mutiski slēgtā sēdē. Savā ziņojumā UA secināja, ka lēmuma projekts attiecās tikai uz iebildumiem, par kuriem dalībniekiem bija piešķirta iespēja izteikt savu viedokli, un ka visu procedūras dalībnieku tiesības tikt uzklausītiem ir ievērotas.

III – **Tiesvedība Vispārējā tiesā**

17. Ar 2009. gada 1. oktobrī iesniegto prasības pieteikumu apelācijas sūdzības iesniedzēji cēla prasību par apstrīdētā lēmuma atcelšanu. Lēmuma atcelšanai apelācijas sūdzības iesniedzēji izvirzīja sešus pamatus, proti, i) tiesību tikt uzklausītam pārkāpums; ii) EKL 81. panta nepareiza piemērošana; iii) pienākuma norādīt pamatojumu pārkāpums; iv) vienlīdzīgas attieksmes principa pārkāpums; v) Regulas Nr. 1/2003 7. un 23. panta, kā arī samērīguma un soda likumības principa pārkāpums un vi) Regulas Nr. 1/2003 23. panta 2. punkta pārkāpums.

18. Pēc atklātas tiesas sēdes 2013. gada 16. aprīlī Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā noraidīja visus atcelšanas pamatus un līdz ar to prasību. Turklāt tā piesprieda apelācijas sūdzības iesniedzējiem segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus.

IV – **Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi**

19. Ar savu apelācijas sūdzību, kas Tiesā iesniegta 2014. gada 2. aprīlī, apelācijas sūdzības iesniedzēji lūdz Tiesu:

— pilnībā atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to noraidītas apelācijas sūdzības iesniedzēju prasības, un pilnībā apmierināt prasījumus, kas ir izteikti pirmās instances tiesai iesniegtajā prasības pieteikumā;

— pakārtoti – daļēji atcelt pārsūdzēto spriedumu;

— vēl pakārtotāk – pēc Tiesas ieskatiem samazināt naudas sodu, kas apelācijas sūdzības iesniedzējiem uzlikts apstrīdētā lēmuma 2. panta f) un g) punktā;

11 — OV 2009, C 301, 16. un 17. lpp.

— vēl pakārtotāk – atcelt pārsūdzēto spriedumu un lietu nodot atpakaļ Vispārējai tiesai, kā arī

— piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

20. Savā atbildes rakstā, kas Tiesā iesniegts 2014. gada 13. jūnijā, Komisija lūdz Tiesu:

— apelācijas sūdzību noraidīt un

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

21. 2015. gada 13. maija tiesas sēdē mutvārdu apsvērumus iesniedza apelācijas sūdzības iesniedzēji un Komisija.

V – **Analīze**

A – *Ievada piezīmes*

22. Apelācijas sūdzības iesniedzēji izvirza četrus apelācijas sūdzības pamatus savas apelācijas sūdzības atbalstam, kuru būtība ir šāda: i) nesodot Komisiju par apelācijas sūdzības iesniedzēju tādu procesuālo tiesību kā tiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu pārkāpumu administratīvās procedūras laikā, Vispārējā tiesa kļūdaini piemēroja tiesību aktus un turklāt pārkāpa samērīguma principu un iepriekšējas pierādījumu vērtēšanas aizliegumu; ii) neņemot vērā to, ka Komisija nepareizi piemēroja gan LESD 101. pantu, gan LESD 296. pantā noteikto pienākumu norādīt pamatojumu, Vispārējā tiesa arī pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā; iii) atstājot negrozītu apstrīdēto lēmumu, Vispārējā tiesa pārkāpa principu, ka sodiem ir jābūt skaidriem un atbilstošiem pārkāpējam un pārkāpumam; visbeidzot iv) Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, nospriežot, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītais arguments tiesvedības laikā bija jauns un tāpēc – nepieņemams. Es īsumā un nekavējoties aplūkošu otro līdz ceturto pamatu.

23. No vienas puses, aplūkojot jautājumu par *otrā apelācijas sūdzības pamata pirmās daļas* pieņemamību – ko ir izvirzījusi Komisija –, apelācija sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa nav ņēmusi vērā to, ka *SKW Holding* nav bijusi ekonomiska interese strīdīgajā pārkāpumā. Tomēr Vispārējā tiesa nosprieda, ka tad, ja Komisijai ir izdevies savākt pierādījumus par apgalvoto pārkāpumu un ja šie pierādījumi šķiet pietiekami, lai pierādītu pret konkurenci vērstas vienošanās esamību, nav nepieciešams pārbaudīt, vai attiecīgais uzņēmums bija ekonomiski ieinteresēts noslēgt attiecīgo vienošanos [12]. Tāpēc šī otrā apelācijas sūdzības pamata daļa ir nepieņemama.

24. Otrā apelācijas sūdzības pamata otrajā daļā apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka, atstājot spēkā apstrīdēto lēmumu, Vispārējā tiesa nepareizi piemēroja LESD 296. pantu. It īpaši tie norāda, ka Vispārējā tiesa neaizrādīja Komisijai par to, ka nav ņemti vērā visi apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti, pretēji Komisijas "stingrākam" pienākumam norādīt pamatojumu attiecībā uz atbildības uzlikšanu mātesuzņēmumam par tā meitasuzņēmuma rīcību. Tomēr, kā jau citur esmu norādījis, es neuzskatu, ka Tiesa būtu skaidri noteikusi stingrāku pienākumu norādīt pamatojumu šādā situācijā [13]. Katrā ziņā es uzskatu, ka Vispārējā tiesa ir pienācīgi apsvērusi pārsūdzētā lēmuma pamatojumu, noraidot vienu no iemesliem, ko Komisija norādījusi procesā kā kļūdainu (pat lieku). Tādēļ Vispārējā tiesa pareizi piemēroja LESD 296. pantu, un tāpēc otrā apelācijas sūdzības pamata otrā daļa arī ir nepamatota.

12 — Spriedums *Sumitomo Metal Industries* un *Nippon Steel*/Komisija, C-403/04 P un C-405/04 P, EU:C:2007:52, 46. punkts. Šajā ziņā skat. arī spriedumu *Aalborg Portland* u.c./Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 335. punkts.

13 — Skat. manus secinājumus lietā *Total*/Komisija, C-597/13 P, EU:C:2015:207, 133. punkts.

25. Apelācijas sūdzības iesniedzēju izvirzītais arguments *trešajā apelācijas sūdzības pamatā* par to, ka Komisijai vajadzēja konkretizēt individuālu naudas soda sadalījumu *inter partes* starp aizliegtās vienošanās dalībniekiem, ir noraidīts spriedumā Komisija/ u.c.[14], kas pasludināts pēc šīs apelācijas sūdzības iesniegšanas. No šī sprieduma izriet, ka arī šis apelācijas sūdzības pamats nav pamatots, lai arī apelācijas sūdzības iesniedzēji tiesas sēdē mēģināja nedaudz mainīt savu viedokli.

26. Visbeidzot būtu lieki apsvērt *ceturto apelācijas sūdzības pamatu*. Ar šo apelācijas sūdzības pamatu apelācijas sūdzības iesniedzēji pārmet Vispārējai tiesai to, ka tā par nepieņemamu atzina to pašu argumentu attiecībā uz naudas soda sadalījumu, kas izvirzīts trešā apelācijas sūdzības pamata kontekstā. Tāpēc, ņemot vērā iepriekš minēto spriedumu, ceturtais apelācijas sūdzības pamats ir neefektīvs.

27. Tāpēc es pievērsīšos pirmajam apelācijas sūdzības pamatam.

B – *Pirmais apelācijas sūdzības pamats*

1) Pārsūdzētā sprieduma secinājumi[15]

28. Pārsūdzētā sprieduma 35.–40. punktā, vispirms atsaucoties uz tiesību uz aizstāvību un ar komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas saistītās privilēģijas nozīmi, Vispārējā tiesa tālāk interpretēja Regulas Nr. 773/2004 14. panta 6. punktu. Uzskatot, ka saskaņā ar šo normu ir pieļaujama uzklausīšana citu personu klātbūtnē, Vispārējā tiesa tālāk norādīja, ka jāņem vērā uzņēmumu leģitīmā interese neizpaust savus komercnoslēpumus un citu konfidenciālu informāciju. Tāpēc Vispārējā tiesa noteica Komisijai pienākumu katrā konkrētajā lietā ievērot pienācīgu līdzsvaru starp mērķi aizsargāt uzņēmumu, kas, iespējams, pārkāpuši ES konkurences tiesību normas, tiesības uz aizstāvību, no vienas puses, un trešo personu likumīgo interesi neizpaust savus komercnoslēpumus un citu konfidenciālu informāciju izmeklēšanas gaitā, no otras puses.

29. Tālāk Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 41. punktā novērtēja, vai argumentācija, kuru apelācijas sūdzības iesniedzēji vēlējās sniegt slēgtā sēdē, bija būtiska viņu aizstāvībai.

30. Šajā ziņā pārsūdzētā sprieduma 42.–44. punktā Vispārējā tiesa nosprieda, ka Komisija ir atklājusi, ka strīdīgajā pārkāpumā tieši piedalījies ir tikai *SKW* personāls vai vadība. Turpretim *SKW Holding* atbildība par to pašu konkurences normu pārkāpumu izriet no tā, ka tā īstenoja izšķirošu ietekmi pār *SKW*. Tad Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 47.–52. punktā nolēma, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji nav izskaidrojuši, kā varbūtība, ka *Degussa* varētu īstenot izšķirošu ietekmi pār *SKW*, varētu atbrīvot apelācijas sūdzības iesniedzējus no to pašu atbildības. It īpaši tiesa tālāk nosprieda, ka jautājums par to, vai *Degussa* ir īstenojusi šādu ietekmi pār *SKW*, ir nebūtisks jautājumā par to, vai *SKW Holding* ir faktiski atspēkojusi prezumpciju par izšķirošanas ietekmes īstenošanu tai pilnībā piederošajā *SKW*.

31. Tāpēc Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 53.–56. punktā secināja, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju argumenti jebkurā gadījumā neatbrīvotu tos no atbildības. Vispārējā tiesa no tā secināja, ka UA savā 2008. gada 6. novembra vēstulē (skat. iepriekš 11. punktu) ir pienācīgi izskatījusi lūgumu par slēgto sēdi vienīgi *Degussa* lomas kā atbildību mīkstinoša apstākļa kontekstā, jo apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācija šajā ziņā varētu tiem būt labvēlīga tikai šādā skatījumā. Šajā ziņā Vispārējā tiesa atzina, ka analīze par *Degussa* iesaisti kā apelācijas sūdzības iesniedzēju atbildību mīkstinošs apstāklis jānovērtē to izvirzītā piektā atcelšanas pamata otrajā daļā.

14 — No C-231/11 P līdz *Siemens Österreich*C-233/11 P, EU:C:2014:256, ar kuru atceļ spriedumu *Siemens* un *VA Tech Transmission & Distribution*/Komisija, no T-122/07 līdz T-124/07, EU:T:2011:70.

15 — Atsauce ir uz pārsūdzētā sprieduma 19.–63. punktu.

32. Attiecībā uz pirmo atcelšanas pamatu Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 57.–63. punktā atzina, ka arguments par to, ka *Degussa* loma jāņem vērā kā apelācijas sūdzības iesniedzēju atbildību mīkstinošs apstāklis, pretēji izraisītu *Degussa* atbildības palielināšanu. Tāpēc UA pareizi secināja, ka nevar noteikt uzklausīšanu slēgtā sēdē, jo *Degussa* bija tiesības atbildēt uz šādiem apgalvojumiem. Vispārējā tiesa piekrita UA, ka apelācijas sūdzības iesniedzēju ierosinātais praktiskais risinājums neatbilst *Degussa* tiesībām uzklausīšanas laikā mutiski atbildēt uz apelācijas sūdzības iesniedzēju apsūdzībām. Ņemot vērā to, ka, pareizi veicot administratīvo procesu, nepieciešams pieņemt lēmumu saprātīgā termiņā, Vispārējā tiesa atzina, ka UA likumīgi varēja atteikt veikt papildu mutisku uzklausīšanu, jo, pēc šīs tiesas domām, dalībniekiem nav tiesību uz jaunu uzklausīšanu katru reizi, kad ir novērsts šķērslis iesniegt argumentāciju. Visbeidzot, ņemot vērā to, ka UA piešķīra apelācijas sūdzības iesniedzējiem iespēju iesniegt papildu rakstiskus apsvērumus, Vispārējā tiesa noraidīja apelācijas sūdzības iesniedzēju pirmo atcelšanas pamatu.

2) Lietas dalībnieku argumenti

33. Apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, ka Vispārējā tiesa neatzina, ka Komisijas atteikums lūgumam uzklausīt slēgtā sēdē ir būtiskas procesuālas prasības pārkāpums. Atteikums arī bija ļoti nesamērīgs, jo to lūgums bija pilnīgi saprātīgs un neaizskāra citu personu procesuālās tiesības. Līdz ar to Vispārējā tiesa neievēroja tiesības uz aizstāvību, lai gan Regulas Nr. 1/2003 27. panta 2. punktā ir noteikts, ka "procesos pilnīgi respektē attiecīgo pušu aizstāvības tiesības". Mutiska uzklausīšana *Degussa* klātbūtnē nedotu apelācijas sūdzības iesniedzējiem iespēju izskaidrot Komisijai savu viedokli, jo tie baidījās no represīviem pasākumiem, ko *Degussa* varētu veikt. Tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzēji lūdza nelielu tikšanos slēgtā sēdē aptuveni 30 minūšu ilgumā. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji veltīgi izvirzīja vairākus pakārtotus risinājumus, kas neapstrīdami ievērotu viņu tiesības tikt uzklausītiem.

34. Apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka Vispārējā tiesa – tāpat kā pirms tās Komisija – acīmredzami neievēroja to leģitīmās intereses. Tie atsaucas uz Regulas Nr. 773/2004 14. panta 6. punktu attiecībā uz uzņēmumu interesi neizpaust to komercnoslēpumus. Tālāk tie norāda, ka, ja, lai nodrošinātu komercnoslēpumu aizsardzību, var tikt piešķirta uzklausīšana slēgtā sēdē (un kas ir jānodrošina, ja nav citu iespēju aizsargāt šādus noslēpumus), tad tā vēl jo vairāk ir jāpiešķir, ja ir visnotaļ ticams, ka šāda uzklausīšana nodrošinās pienācīgu attiecīgo uzņēmumu tiesību uz aizstāvību aizsardzību, un ka, nepiešķirot šādu uzklausīšanu, tiek apdraudēta šī uzņēmuma pastāvēšana.

35. Apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvo, ka vienīgi mutiska lietas izskatīšana sniedz iespēju iesaistīties dialogā ar Komisiju, lai novērstu šaubas un lai atbildētu uz visiem jautājumiem, kādi varētu rasties. Lai gan Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 38.–62. punktā pareizi atzina, ka uzņēmuma, kas lūdz uzklausīšanu slēgtā sēdē, intereses ir jāsamēro ar citu uzņēmumu interesēm spēt sevi aizstāvēt pret iespējamām apsūdzībām, šī tiesa nepareizi atzina, ka pēdējā intereses ir nozīmīgākas un ka tās pamato apelācijas sūdzības iesniedzēju ierosināto pakārtoto risinājumu atteikumu. To darot, Vispārējā tiesa kļūdījās, neuzliekot Komisijai pienākumu piešķirt priekšroku risinājumam, kas būtu piemērots visu iesaistīto personu interesēm, un tā rezultātā Vispārējā tiesa veica izsvēršanas pārbaudi apelācijas sūdzības iesniedzēju interesēm nesamērīgi nelabvēlīgā veidā.

36. Tālāk apelācijas sūdzības iesniedzēji norādīja, ka, nospriežot, ka to argumentācija nevar tos atbrīvot no atbildības un ka jautājums par *Degussa* kontroli pār *SKW* ir nebūtisks, lemjot par *SKW Holding* atbildību, Vispārējā tiesa, pirmkārt, nelikumīgi priekšlaikus novērtēja pierādījumus. Otrkārt, Vispārējā tiesa neņēma vērā to, ka pierādījumi par to, ka uzņēmums turpināti īsteno kontroli pār tā kādreizējo meitasuzņēmumu, var radīt šaubas par jaunā mātesuzņēmuma ietekmi pār attiecīgo meitasuzņēmumu. Tālāk tie norāda, ka to argumenti par *Degussa* lomu nebija tikai argumenti atbildības mīkstināšanai, bet arī, lai pamatotu viedokli, ka *SKW Holding* nekādā veidā nav atbildīgs.

37. Visbeidzot attiecībā uz to procesuālo tiesību pārkāpuma sekām apelācijas sūdzības iesniedzēji norāda, kā jau bija minēts pirmajā instancē, ka ir pietiekami atcelt apstrīdēto lēmumu, jo, ja Komisija nebūtu pieļāvusi procesuālu pārkāpumu, administratīvajam procesam varētu būt cits iznākums.

38. Komisija pilnībā nepiekrīt apelācijas sūdzības iesniedzēju argumentācijai. Attiecībā uz *SKW Holding* īstenoto ietekmi pār *SKW* Komisija norāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji neiebilst pret nepareizu pierādījumu standartu piemērošanu, bet gan pret Vispārējās tiesas faktu konstatāciju un pierādījumu izvērtēšanu, nepārmetot pierādījumu sagrozīšanu, kas apelācijā nav pieņemami.

3) Vērtējums

a) Pieņemamība

39. Attiecībā uz iebildumiem par nepieņemamību, ko garāmejot ir norādījusi Komisija (skat. iepriekš 38. punktu), es atgādināšu, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji pirmajā apelācijas sūdzības pamatā neapstrīd *SKW Holding* atbildību tās izšķirošās ietekmes dēļ pār *SKW* (kas toties ir noteicošais otrajā apelācijas sūdzības pamatā), bet gan izsaka iebildumus par savu procesuālo tiesību, proti, tiesību uz pienācīgu uzklausīšanu, pārkāpumu. Toprāt, Vispārējā tiesa pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā, izjaucot pienācīgu līdzsvaru starp apelācijas sūdzības iesniedzēju interesēm piedalīties slēgtā uzklausīšanas sēdē un pārējo dalībnieku – īpaši *Degussa* – interesēm spēt atbildēt uz apelācijas sūdzības iesniedzēju apsūdzībām, kā arī noraidot to pakārtoti izteiktos priekšlikumus. Tas ir tiesību jautājums, kas ir Tiesas kompetencē atbilstoši LESD 256. panta 1. punktam un Statūtu 58. pantam.

b) Vispārēji apsvērumi par tiesībām tikt uzklausītam administratīvajā procesā Komisijā

40. Administratīvais process Komisijā procedūrās saskaņā ar LESD 101. pantu iedalāms divos atsevišķos un secīgos posmos, katrs ar savu loģiku: iepriekšējas izmeklēšanas posms un posms, kas balstīts uz sacīkstes principu. Iepriekšējā izmeklēšanā, kas noris līdz iebildumu paziņošanai, ir paredzēts, lai ļautu Komisijai savākt visus nozīmīgos pierādījumus, kas apstiprina konkurences tiesību normu pārkāpuma esamību vai neesamību, un formulēt pirmo nostāju par procedūras virzienu. Posms, kas balstīts uz sacīkstes principu un kas sākas ar iebildumu paziņošanu un turpinās līdz galīgā lēmuma pieņemšanai, ir paredzēts, lai ļautu Komisijai pieņemt galīgo lēmumu par apgalvoto pārkāpumu. Tikai posmā, kas balstīts uz sacīkstes principu, attiecīgo dalībnieku ar iebildumiem informē par visiem būtiskajiem faktiem, uz kuriem Komisija balstās šajā procedūras posmā. Tādējādi tikai pēc iebildumu pieņemšanas attiecīgais dalībnieks var pilnībā izmantot tā tiesības uz aizstāvību [16].

41. Attiecībā uz posmu, kas balstīts uz sacīkstes principu, tiesības tikt uzklausītam var tikt īstenotas divos secīgos posmos: rakstiski un mutiski.

42. Attiecībā uz pirmo posmu saskaņā ar Regulas Nr. 773/2004 10. panta 1. punktu Komisija informē attiecīgos dalībniekus par iebildumiem, kas vērsti pret tiem, un iebildumus paziņo katram dalībniekam, pret kuru vērsti iebildumi. Šīs regulas 10. panta 2. un 3. punktā ir noteiktas tiesības rakstiski atbildēt uz iebildumiem Komisijas noteiktajā termiņā, izklāstot visus faktus, kas ir būtiski to aizstāvībai. Komisijai nav pienākuma izskatīt rakstiskos paskaidrojumus, kas iesniegti pēc šī termiņa.

43. Atbilstoši Regulas Nr. 773/2004 16. panta 2. punktam dalībniekiem, kas atbild uz iebildumiem, ir jānorāda tie dokumenti, kurus tie uzskata par konfidenciāliem, minot iemeslus, un ir jāiesniedz šo dokumentu atsevišķa nekonfidenciāla versija termiņā, kas noteikts atbildes sniegšanai uz iebildumiem. Atbilstoši šīs regulas 16. panta 3. punktam Komisija pēc saviem ieskatiem var pieprasīt, lai dalībnieki

16 — Skat. spriedumu *Elf Aquitaine*/Komisija, C-521/09 P, EU:C:2011:620, 113. un 115. punkts.

darītu to pašu. Nesaņemot pierādījumus par pretējo, Komisija saskaņā ar šīs regulas 16. panta 4. punktu var pieņemt, ka dokumenti nav konfidenciāli. Tāpēc jāatgādina, ka atbilstoši regulas 15. panta 1. punktam attiecībā uz informāciju, kas nav konfidenciāla, dalībnieki var lūgt pieeju lietas materiāliem.

44. No iepriekš minētā izriet, ka dalībnieki izvēlas, tieši cik daudz vai cik maz informācijas tie vēlas sniegt Komisijai savā rakstiskajā atbildē. To darot, dalībniekiem ir jānosaka, vai tie vēlas sniegt konfidenciālu informāciju, un, ja tā, tad tas ir jānorāda. Gadījumā, ja Komisija nepiekrīt informācijas konfidencialitātei, ko iespējami var apstrīdēt ES tiesās, dalībniekam, kas sniedzis šādu informāciju, nenovēršami ir komercrisks, ka cits dalībnieks var iegūt šo informāciju, piekļūstot lietas materiāliem.

45. Attiecībā uz otro posmu, proti, tiesībām tikt mutiski uzklausītam, kas ne vienmēr ir bijusi neatņemama tiesība [17], dalībniekiem atbilstoši Regulas Nr. 773/2004 12. panta 1. punktam ir tiesības ierasties Komisijā uz mutisku uzklausīšanu ar nosacījumu, ka dalībnieki to ir lūguši savā atbildē uz iebildumiem.

46. Mutiska uzklausīšana notiek saskaņā ar Regulas Nr. 773/2004 14. pantu. Atbilstoši regulas 14. panta 6. punktam personas var uzklausīt vai nu atsevišķi, vai citu personu klātbūtnē, ņemot vērā visas likumīgās intereses attiecībā uz to komercnoslēpumu un citas konfidenciālās informācijas aizsardzību. Katras personas paziņojums atbilstoši regulas 14. panta 8. punktam tiek fiksēts, un šo ierakstu var darīt pieejamu personām, kuras ieradās uz noklausīšanos, arī ņemot vērā dalībnieku konfidenciālās informācijas aizsardzību.

47. Tāpēc dalībnieki, kas atbildējuši uz iebildumiem, var izvēlēties, vai lūgt mutisku uzklausīšanu. Šādas izvēles izdarīšana arī ir komerclēmums, attiecībā uz kuru ir jāņem vērā citu lietas dalībnieku klātesamības iespējamība un tas, ka izpaustā informācija var nonākt citu personu rokās. Tomēr es uzsveru, ka nav pienākuma piedalīties mutiskā uzklausīšanā.

48. Visbeidzot, bet ne mazāk svarīgi tiesībām tikt uzklausītam ir būtisks saturisks aspekts: iesaistīto pušu efektīva procesuāla aizsardzība. Lietās, kurās var piemērot naudas sodu, tiesību uz aizstāvību ievērošana ir ES tiesību pamatprincips, kas ir jāievēro arī administratīvajā procesā [18]. Atbilstoši Regulas Nr. 773/2004 11. panta 2. punktam savos lēmumos Komisija ņem vērā tikai tos iebildumus, par kuriem dalībniekiem, kuriem adresēti iebildumi, ir bijusi iespēja komentēt.

49. Tomēr šīs lietas īpatnība ir tā, ka tā faktiski ir par jautājumu, kādā *veidā* Komisijā ir jāpiemēro tiesības tikt uzklausītam, nevis jautājumu par būtību. Šajā ziņā nav problemātiski tikt uzklausītam drīzāk rakstiski nekā mutiski. Atbilstoši Eiropas Cilvēktiesību tiesas (turpmāk tekstā – "ECT") judikatūrai administratīvajā procesā, kā rezultātā var tikt uzlikts naudas sods, ir pietiekami ar to, ka dalībniekiem ir tiesības uz mutisku uzklausīšanu pēc tam objektīvā un neatkarīgā tiesā [19].

17 — Tiesību normas laika gaitā ir mainījušās. Komisijas 1963. gada 25. jūlija Regulas Nr. 99/63/EEK par uzklausīšanu, kas paredzēta 19. panta 1. un 2. punktā Padomes Regulā Nr. 17 (OV speciālais izdevums angļu valodā 1963.–1964 (I), 47. lpp. [OV 1963, 127, 2268. lpp.]), 7. panta 1. punktā bija noteikts, ka Komisijai "ir jādod iespēja personām, kuras to lūgušas savos rakstiskajos apsvērumos, izteikt savus argumentus mutiski, ja šīs personas izrāda pietiekamu interesi vai ja Komisija ierosina tām piemērot naudas sodus vai periodiskus kavējuma maksājumus". Vēlāk Komisijas 1998. gada 22. decembra Regulas (EK) Nr. 2842/98 par pušu uzklausīšanu dažu procedūru gaitā saskaņā ar EK līguma 85. un 86. pantu (OV L 354, 18. lpp.) 8. pantā vienkārši bija noteikts, ka Komisija "var, ja vajadzīgs, dot pieteikumu un sūdzību iesniedzējiem iespēju mutiski paust savu viedokli, ja tas ir prasīts to rakstiskajos apsvērumos".

18 — Skat. spriedumu *Thyssen Stahl*/Komisija, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 30. punkts un tajā minētā judikatūra.

19 — Skat. tostarp ECT 2011. gada 29. septembra spriedumu Nr. 3127/09 *Flisar* pret Slovēniju, 33.–35. punkts. Turklāt mutiska uzklausīšana ne vienmēr ir obligāta visās tiesvedībās par krimināls odu piespriešanu; skat. tostarp *Jussila* pret Somiju (LP), Nr. 73053/01, 43. punkts, *ECHR* 2006-XIII.

c) Apsvērumi par pirmo apelācijas sūdzības pamatu

50. Es saskatu divus galvenos argumentus apelācijas sūdzības iesniedzēju pirmajā apelācijas sūdzības pamatā, no kuriem abi balstās uz tiesībām tikt uzklausītiem: pirmkārt, Vispārējā tiesa prettiesiski nesodīja Komisiju par lūguma uzklausīt slēgtā sēdē noraidīšanu, prettiesiski procesā iepriekš novērtējot pierādījumus. Otrkārt, šī tiesa rīkojās nesamērīgi, neaizrādot Komisijai par to, ka tā nepiekrita apelācijas sūdzības iesniedzēju ierosinātajiem pakārtotajiem risinājumiem. Tālāk es pēc kārtas aplūkošu abus argumentus.

i) Tiesības uz uzklausīšanu slēgtā sēdē

51. Iesākumā norādīšu, ka UA, šķiet, uzskatīja, ka informācija, ar kuru apelācijas sūdzības iesniedzēji centās pamatot savu lūgumu par uzklausīšanu slēgtā sēdē, kvalitatīvā nozīmē varēja tiem nodrošināt šādu uzklausīšanu [20].

52. Neraugoties uz to, ciktāl man zināms, nav tādu tiesību tikt uzklausītam slēgtā sēdē [21].

53. Nekur Regulā Nr. 1/2003 vai Regulā Nr. 773/2004 šādas tiesības nav norādītas. It īpaši Regulas Nr. 773/2004 12. panta 1. punktā ir tikai noteikts, ka Komisija dalībniekiem, kuriem tā ir adresējusi iebildumus, dod iespēju izteikties noklausīšanās laikā, ja šie dalībnieki to lūguši savos rakstiskajos iesniegumos. Tomēr šajā normā nekas nav teikts par uzklausīšanu slēgtā sēdē.

54. Līdzīgi ne Regulas Nr. 773/2004 14. panta – it īpaši 14. panta 6. punkta – formulējums, ne konteksts, ne mērķis neparedz šādas tiesības.

55. Regulas Nr. 773/2004 14. panta 6. punkta *formulējums* paredz, ka katru personu *var* uzklausīt atsevišķi vai arī citu uzaicināto personu klātbūtnē, ņemot vērā uzņēmumu likumīgās intereses attiecībā uz to komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību. Lai arī runa ir par vairāk nekā tikai atļauju, ar to domāta izvēle, nevis pienākums. Spriežot no šīs regulas 14. panta 6. punkta otrā teikuma, šī izvēle būs atkarīga no tā, kā Komisija novērtēs uzņēmumu intereses attiecībā uz to komercnoslēpumu un citas konfidenciālas informācijas aizsardzību.

56. Kā es saprotu apelācijas sūdzības iesniedzējus, būtībā viņi norāda, ka šajā gadījumā "var" ir lasāms kā "vajag". Tomēr, nemaz nerunājot par neatbilstošu intuīcijai, šis ir nederīgs arguments vairāku iemeslu dēļ.

57. Pirmkārt, Regulas Nr. 773/2004 14. panta 6. punkta *konteksts* apstiprina uzskatu, ka UA ir rīcības brīvība piešķirt uzklausīšanu slēgtā sēdē. Regulas Nr. 773/2004 14. panta 7. punktā ir noteikts, ka UA *var* atļaut tām pusēm, kurām adresēti iebildumi, kā arī sūdzību iesniedzējiem un citām personām, kas uzaicinātas uz noklausīšanos, noklausīšanās laikā uzdot jautājumus. Tāpat arī Regulas Nr. 773/2004 14. panta nosaukums ("Noklausīšanās vadīšana") norāda, ka 14. panta mērķis galvenokārt ir radīt noteikumus, lai nodrošinātu, ka UA vienveidīgi īstenotu mutisku uzklausīšanu, kas nozīmē to, ka UA ir jābūt zināmai rīcības brīvībai šī pasākuma īstenošanā. Pretēji, ja uzņēmumiem piešķir speciālas tiesības (vai UA nosaka speciālu pienākumu), kas ir skaidri noteiktas pašā tekstā, piemēram, Regulas Nr. 773/2004 12. panta 1. punktā vai 14. pantā, pēdējā minētajā pantā ir lietots teksts, kas vairākos gadījumos neatstāj nekādu rīcības brīvību. Tā nevarētu būt nejaušība.

20 — Tomēr tas netraucēja Komisijai vairākkārtīgi atkārtot, ka, pirmkārt, apelācijas sūdzības iesniedzēji atzina, ka *Degussa* vajadzēja zināt, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji ir atbildējuši uz iebildumiem nelabvēlīgi attiecībā pret *Degussa* un, otrkārt, ka *Degussa* turklāt vajadzēja zināt par iemesliem, kāpēc apelācijas sūdzības iesniedzēji apgalvoja, ka *Degussa* attālināti kontrolēja *SKW*, tādējādi radot šaubas par informācijas konfidencialitāti attiecībā pret *Degussa*.

21 — Tāpat kā nevar kopumā noliegt tiesības tikt uzklausītam, šajā lietā nav arī tiesību *netikt* uzklausītam *slēgtā sēdē*.

58. Turklāt arī Regulas Nr. 773/2004 *mērķis* nenorāda uz tiesībām tikt uzklausītam slēgtā sēdē. Es atgādinātu, ka no Regulas Nr. 1/2003 33. panta 1. punkta c) apakšpunkta izriet, ka Regula Nr. 773/2004 ir domāta praktisku pasākumu noteikšanai, lai nodrošinātu, ka uzņēmumiem, uz kuriem attiecas Komisijas vadītie procesi, tiktu *sniegta iespēja izteikties* par jautājumiem, par kuriem Komisija ir izteikusi iebildumus, un ka galīgais lēmums ir balstāms vienīgi uz iebildumiem, kurus attiecīgajām pusēm *bija iespēja komentēt*. Pretēji tam regulas mērķis nav nodrošināt, ka uzņēmumi *patiešām* tiek uzklausīti (atstāti atsevišķi) – izšķiroši ir tas, ka šis lūgums ir jāpiesaka pašiem uzņēmumiem. Turklāt, kā jau minēts, no pamattiesību viedokļa (skat. iepriekš 49. punktu) tiesības uz uzklausīšanu slēgtā sēdē neesamība nav problemātiska. Es velētos arī piebilst, ka, tas, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji uzskata, ka mutiska uzklausīšana būtu efektīvāka nekā rakstiska uzklausīšana, ir izvēles, nevis tiesību jautājums.

59. Vispārīgāk šķiet, ka procedūra Komisijā atspoguļo nerakstītu likumu, ka neatkarīgai personai, kas vada uzklausīšanu, ir tiesības izlemt, vai uzklausīšana veicama slēgtā sēdē (un tas izlemjams pēc savas ierosmes vai ar lūgumu). Kā Tiesai labi zināms, tiesvedībās ES tiesās lēmumu par uzklausīšanu slēgtā sēdē nekontrolē puses, bet gan tiesa [22]. Tas pats attiecas uz mutisku lietas izskatīšanu ECT [23]. Turklāt vēlos vērst uzmanību uz to, ka tiesas procesos lūgums uzklausīt puses slēgtā sēdē, nepiedaloties otrai pusei, tas ir, pavadot laiku vienatnē ar tiesu, ir jāuzskata par absolūti neatbilstošu [24].

60. Tomēr šim neierastajam scenārijam izskatāmajā lietā nav nozīmes, jo ir būtiski ņemt vērā, ka Komisijā notiekošais process savā būtībā ir administratīvs un šī iestāde nav līgumslēdzēja iestāde. Šis process abpusēji notiek starp attiecīgo pusi un Komisiju, nevis sacīkstes veidā starp privātpersonām, kuras tiek turētas aizdomās par dalību konkrētā pārkāpumā. Kā vienas no tā izrietošajām sekām, piemēram, ir tas, ka Komisijai izmeklēšanas laikā (vai raugoties no šīs pašas loģikas, posmā, kas balstīts uz sacīkstes principu) nav jāpiešķir pusēm iespēja nopratināt lieciniekus un analizēt to paskaidrojumus [25]. Tomēr tas arī nozīmē, ka Komisija var uzlikt naudas sodus tikai par konkurences tiesību pārkāpumiem, kurus pusēm bija iespēja komentēt. Tāpēc, ja puse vēlas atklāt informāciju, kura ir konfidenciāla un kuras dēļ citai pusei var rasties atbildība administratīvajā procesā, man šķiet pašsaprotami, ka, pieņemot, ka Komisija vēlēsies pamatoties uz šo informāciju, tai ir jāizsniedz otrai pusei papildu iebildumi [26] (Komisijai nav pienākuma "ierosināt lietas" par pārējām sūdzībām). Tas nozīmē, ka izskatāmajā lietā nebija pienākuma ņemt vērā *Degussa* intereses: ciktāl Komisija tālāk gribētu sodīt *Degussa*, pamatojoties uz apelācijas sūdzības iesniedzēju informāciju, tā izdotu papildu iebildumus. Tāpēc iemesli, kurus UA sniedza, atsakot uzklausīšanu slēgtā sēdē, ko Vispārējā tiesa atstāja spēkā, nebija pareizi [27].

61. Ņemot vērā iepriekš izteiktos vispārīgos komentārus, nav pārsteidzoši, ka UA izlemj, vai veikt atsevišķu šīs puses mutisku uzklausīšanu, ja tas šķiet piemēroti, piemēram, lai aizsargātu personas komercnoslēpumus vai citu konfidenciālo informāciju. ES amatpersonām tiešām ir pienākums ievērot šādus noslēpumus [28], un, kā jau minēts, administratīvais process tiek veikts atbilstoši šim mērķim radītajiem noteikumiem. Tomēr interesanti, ka Regulas Nr. 773/2004 14. panta 6. punktā konfidencialitātes ziņā nav atšķirības starp slēgtu uzklausīšanu un kopīgām sēdēm.

22 — Skat. Statūtu 31. pantu, Tiesas Reglamenta 79. panta 1. punktu, Vispārējās tiesas Reglamenta 109. pantu un Civildienesta tiesas Reglamenta 63. panta 2. punktu.

23 — Skat. 2015. gada 1. jūnija [Eiropas Cilvēktiesību] tiesas Reglamenta 63. pantu; skat. arī A1. panta 5. punktu.

24 — Šajā ziņā skat. spriedumu *ZZ*, C-300/11, EU:C:2013:363, 56. punkts.

25 — Šajā ziņā skat. spriedumu *Aalborg Portland* u.c./Komisija, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P un C-219/00 P, EU:C:2004:6, 200. punkts.

26 — Šajā ziņā skat. spriedumu *LG Display* un *LG Display Taiwan*/Komisija, T-128/11, EU:T:2014:88, 110. punkts un tajā minētā judikatūra (ko apstiprina spriedums *LG Display* un *LG Display Taiwan*/Komisija, C-227/14 P, EU:C:2015:258).

27 — Tomēr jāzina, ka pienākums norādīt pamatojumu ir atšķirīgs jautājums no šī pamatojuma būtības; skat. tostarp spriedumu Nīderlande/Komisija, C-159/01, EU:C:2004:246, 65. punkts un tajā minētā judikatūra.

28 — Skat. LESD 339. pantu, Regulas Nr. 1/2003 28. pantu ("Dienesta noslēpums") un Regulas Nr. 773/2004 16. pantu ("Konfidenciālas informācijas identificēšana un aizsardzība").

62. Tāpēc es tālāk secinu, ka Regulas Nr. 773/2004 redakcijā nekas nepamato uzskatu, ka slēgtā – jeb, precīzāk, *atsevišķā* – uzklausīšanā sniegtā informācija automātiski tiktu kvalificēta kā konfidenciāla. Tas atkarīgs tikai no tā, kas pateikts šādā uzklausīšanā. Faktiski atšķirībā no lūgumiem nodrošināt konfidencialitāti attiecībā uz rakstiskajiem apsvērumiem par iebildumiem, kam nepieciešams novērtējums par jau notikušo, saņemot lūgumu veikt uzklausīšanu slēgtā sēdē, Komisijai ir jāveic iepriekšējs novērtējums par to, vai informācija, kuru puse vēlas tai sniegt, patiešām ir konfidenciāla. Riskējot pateikt acīmredzamo, slēgtā sēdē sniegto informāciju, kas nav konfidenciāla, nevar likumīgi nedot citām pusēm, kas vēlas piekļūt lietas materiāliem.

63. Tāpēc pusei, kuras lūgums tikt uzklausītai slēgtā sēdē ir noraidīts, ir rūpīgi jāapsver, vai tā joprojām vēlas piedalīties kopīgā mutiskā uzklausīšanā, un, ja tā, ko tajā teikt. Šai pusei nav pienākuma izpaust konfidenciālu informāciju visu dalībnieku priekšā. Pakārtoti šī puse tā vietā var izvēlēties laikus rakstiski iesniegt Komisijā konfidenciālu informāciju, atbildot uz iebildumiem, un lūgt konfidencialitātes ievērošanu. Arī tas var ietvert komercrisku, tomēr atkarībā no apstākļiem tā var būt labāka izvēle, nekā lūgt uzklausīšanu slēgtā sēdē. Līdz ar to administratīvā procedūra nodrošina, ka puses var izlemt, vai sniegt Komisijai informāciju, kuru tās uzskata par konfidenciālu, un, ja tā, vai to darīt mutiski vai rakstiski (lai gan jāatzīst, ka tām nepieder galavārds jautājumā par konfidencialitāti). Tādēļ tiesības tikt uzklausītam vienmēr ir saistītas ar pušu komerclēmumiem[29]. Šī lieta parāda turpmāko: apelācijas sūdzības iesniedzēji (saprotami) izvēlas dot priekšroku vienam komercmērķim – ekonomiskai izdzīvošanai – attiecībā pret citu, tas ir, iespēju samazināt naudas sodu.

64. Protams, ja Komisija nelikumīgi izpauž konfidenciālu informāciju, tad pusei saskaņā ar LESD 268. pantu ir tiesības celt prasību par zaudējumu atlīdzību[30]. Tomēr īpaši svarīgi ir zināt, ka jautājums par to, vai informāciju var likumīgi izpaust, nav saistīts ar tiesību tikt uzklausītam īstenošanu. Citiem vārdiem, konfidenciālas informācijas nelikumīga izpaušana ne vienmēr ietekmē Komisijas lēmuma par naudas soda uzlikšanu spēkā esamību.

65. Visbeidzot, lai gan Komisijai kā publisko tiesību iestādei ir rīcības brīvība lemt par slēgtas uzklausīšanas sēdi, šī rīcības brīvība īstenojama likumīgi. Lai gan es domātu, ka, darbojoties pienācīgi pamatotā administratīvā procesā, ES tiesas pēc būtības tikai reti varētu kritizēt lēmumu par to, vai rīkot uzklausīšanu slēgtā sēdē, tas neizslēdz cenzūras iespēju pilnvaru ļaunprātīgas izmantošanas, nepietiekama pamatojuma (tai skaitā atbildes neesamības), nepareiza faktu novērtējuma vai pat acīmredzamas kļūdas vērtējumā gadījumos[31]. Tomēr papildus tam, ka es ceru, ka Komisija, pieņemot lēmumus par uzklausīšanu slēgtās sēdēs, ievēros Hartas 41. pantā nostiprināto labas pārvaldības principu, izskatāmajā lietā nav nepieciešams izpētīt šādu lēmumu precīzas robežas pārbaudei tiesā.

66. Tāpat tas izriet no visa iepriekšējā, ka, pārsūdzētā sprieduma 39. punktā nosakot Komisijai pienākumu katrā lietā ievērot pienācīgu līdzsvaru starp mērķi aizsargāt uzņēmumu, kas apsūdzēti par ES konkurences tiesību normu pārkāpumu, tiesības uz aizstāvību, no vienas puses, un trešo personu likumīgas intereses izmeklēšanas gaitā neizpaust viņu komercnoslēpumus un citu konfidenciālu informāciju, no otras puses, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā.

29 — To apliecina fakts, ka savā 2009. gada 28. janvāra vēstulē (13. punkts iepriekš) apelācijas sūdzības iesniedzēji norādīja, ka "no komerciālās perspektīvas mūsu klientiem ir kļuvis neiespējami apspriest *Degussa* lomu atklātā sēdē".

30 — Saskaņā ar principu, kas noteikts spriedumā *Adams*/Komisija, 145/83, EU:C:1985:448.

31 — Salīdzināt ar par i) tiesībām iesniegt lūgumrakstu Eiropas Parlamentam – spriedumu *Schönberger*/Parlaments, C-261/13 P, EU:C:2014:2423, 23. un 24. punkts; ii) Komisijas noraidītajām sūdzībām par varbūtēju pret konkurenci vērstu rīcību – spriedumu *Automec*/Komisija, T-24/90, EU:T:1992:97, 71.–79. punkts, un iii) prasībām atcelt Komisijas lēmumus neuzsākt pret dalībvalsti pārkāpuma procedūru – rīkojumu *Ruipérez Aguirre* un *ATC Petition*/Komisija, C-111/11 P, EU:C:2011:491, 11.–13. punkts un tajos minētā judikatūra.

67. Tomēr no šīs kļūdas neizriet, ka pirmais apelācijas sūdzības pamats ir nepamatots. Apelācijas sūdzības iesniedzēju arguments par to, ka tiem bija tiesības tikt uzklausītiem slēgtā sēdē, arī ir nepilnīgs un pareizi tika noraidīts pirmajā instancē. Kā redzēsim, tāpat arī ir arī attiecībā uz šī apelācijas sūdzības pamata pārējo daļu, kas kopā ar pārējiem apelācijas sūdzības pamatiem ir tikpat nepamatoti. Ir vispārzināms, ka tad, ja Vispārējās tiesas sprieduma motīvos ir atklāts ES tiesību pārkāpums, bet tā rezolutīvā daļa ir balstīta uz citiem tiesiskiem motīviem, apelācijas sūdzība ir jānoraida [32].

68. Tādējādi, tā kā galvenais jautājums ir tikai par tiesību aktiem, es iesaku Tiesai aizstāt nepareizo argumentāciju pārsūdzētā sprieduma 35.–59. punktā, 62. un 63. punktā ar tādu, atbilstoši kurai izmeklēšanā par konkurences tiesību normu pārkāpumiem nav tiesību uz mutisku uzklausīšanu slēgtā sēdē Komisijā. Tas arī ietekmētu to, ka tiek noraidīts arguments, ka Vispārējā tiesa nelikumīgi priekšlaicīgi novērtēja pierādījumus, un tādējādi būtu jānoraida apelācijas sūdzības iesniedzēju pirmais galvenais arguments, kas aplūkots iepriekš 50. punktā.

ii) Apelācijas sūdzības iesniedzēju piedāvātie pakārtotie risinājumi

69. Apelācijas sūdzības iesniedzēji arī norāda, ka Vispārējā tiesa rīkojās pilnīgi nesamērīgi, atsakoties kritizēt Komisiju par to ierosināto divu pakārtoto risinājumu nepieņemšanu. Atgādināšu, ka šie pakārtotie risinājumi sastāvēja vispirms no iespējas piešķiršanas *Degussa* piekļūt viņu paskaidrojumiem slēgtajā sēdē pēc 2008. gada beigām vai pēc jauna piegādes līguma noslēgšanas. Pēc šī līguma noslēgšanas apelācijas sūdzības iesniedzēji lūdza papildu mutisko uzklausīšanu, kur *Degussa* būtu iespēja piedalīties.

70. Attiecībā uz pirmo pakārtoto risinājumu, kā iepriekš secināts, nav tiesību uz mutisku uzklausīšanu slēgtā sēdē. Turklāt šis priekšlikums ir vēl jo intriģējošāks, jo būtībā tiesību tikt uzklausītam ievērošana nav jautājums par vienošanos. Turklāt apelācijas sūdzības iesniedzēji nelemj, vai informācija ir vai nav konfidenciāla, jo tas ierobežotu citu pušu tiesības iegūt informāciju, kas nav konfidenciāla.

71. Attiecībā uz nākamo priekšlikumu es uzskatu, ka Vispārējā tiesa nekļūdījās tiesību piemērošanā, pārsūdzētā sprieduma 61. punktā uzskatot, ka, lai pareizi vadītu administratīvo procesu, lēmums ir jāpieņem saprātīgā termiņā un ka tādējādi nav tiesību uz papildu mutisku uzklausīšanu. Tas tiešām sasaucas ar Regulas Nr. 773/2004 10. panta 2. punktu, atbilstoši kuram Komisijai nav pienākuma ņemt vērā rakstisku informāciju, kas nav iesniegta termiņā, kurš noteikts atbildes sniegšanai uz iebildumiem. Apelācijas sūdzības iesniedzējiem bija dota iespēja iesniegt savus apsvērumus mutiski (kur es gribētu piebilst, ka viņu uzstāšanās laiks būtu pagarināts gadījumā, ja viņi gribētu uzklausīšanu slēgtā sēdē). Tiesības tikt uzklausītiem ir paredzētas, lai dotu iespēju uzņēmumiem tikt uzklausītiem, bet ne obligāti viņiem ērtākajā laikā.

72. Visbeidzot, kā pareizi atzīmēja Vispārējā tiesa, UA sniedza apelācijas sūdzības iesniedzējiem iespēju iesniegt papildu rakstiskus komentārus. Tas atbilst pašreizējai praksei [33]. Tāpēc apelācijas sūdzības iesniedzējiem bija plašas iespējas darīt zināmus savus uzskatus, tai skaitā mutiski.

73. Pamatojoties uz to, arguments, ka Vispārējā tiesa pārkāpa samērīguma principu attiecībā uz apelācijas sūdzības iesniedzēju tiesībām tikt mutiski uzklausītiem, ir noraidāms un tādējādi ir jānoraida arī apelācijas sūdzība.

32 — Skat. spriedumu *FIAMM* u.c./Padome un Komisija, C-120/06 P un C-121/06 P, EU:C:2008:476, 187. punkts un tajā minētā judikatūra.

33 — Skat. Eiropas Komisijas 2011. gada 13. oktobra Lēmuma par uzklausīšanas amatpersonas amatu un darba uzdevumiem noteiktu konkurences lietu izskatīšanā (OV L 275, 29. lpp.) 12. panta 4. punktu.

d) Pakārtotie apsvērumi: sekas, kas izriet no apelācijas sūdzības iesniedzēju procesuālo tiesību pārkāpuma

74. Gadījumā, ja Tiesa – pretēji man – nolemtu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējiem bija tiesības tikt uzklausītiem slēgtā sēdē, es izteiktu šādas piezīmes.

75. Saskaņā ar judikatūru tiesības uz aizstāvību ir pārkāptas, ja pastāv iespēja, ka tādēļ, ka Komisija ir pieļāvusi kļūdu, tās veiktajam administratīvajam procesam varētu būt bijis citāds iznākums. Uzņēmums konstatē, ka ir noticis pārkāpums, pienācīgi parādot nevis to, ka Komisijas lēmums varētu būt saturiski citāds, *bet drīzāk, ka uzņēmumam būtu bijušas iespējas sevi labāk aizstāvēt, ja nebūtu pieļauta kļūda* [34].

76. Jāatzīst, ka ne vienmēr ir viegli noteikt, vai pārkāpums ir noticis [35]. Tam var būt vairāki iemesli, kā, piemēram, apelācijas sūdzības pamata – pilnīga vai daļēja – nepieņemamība, vai vienkārši tāpēc, ka netika atklāta kļūda tiesību piemērošanā [36]. Pretēji, ja procesuālā nepilnība ir skaidra, Tiesa precīzi ir izskatījusi Vispārējās tiesas vērtējumu par to, vai, neesot šādai nepilnībai, šis uzņēmums labāk spētu nodrošināt tā aizstāvību, nepieciešamības gadījumā atceļot [37]. Tā tas ir, jo ir svarīgi, lai pierādīšanas pienākums nebūtu pārāk apgrūtinošs un lai visas neskaidrības būtu atrisinātas uzņēmuma, prasītāja, labā [38].

77. Argumentācijas labad es uzskatu par atvērtu jautājumu, kāpēc attiecīgajam uzņēmumam ir uzlikts pierādīšanas pienākums. Galu galā iestāžu aktiem piešķirtajai tiesiskuma prezumpcijai nevajadzētu būt neierobežotai. Tiklīdz prasītājs uzņēmums ir norādījis, ka Komisijas lēmums ir procesuāli nepilnīgs, šo prezumpciju vairāk nevarētu piemērot. Tā vietā *Komisijai vajadzētu* pierādīt, ka kļūda neietekmē lēmuma saturu.

78. Apelācijas sūdzības iesniedzēji tieši neizskaidro, kā būtu iespējams, ka administratīvajam procesam varētu būt citāds iznākums. Tomēr gan pārsūdzētais spriedums, gan apelācijas sūdzības iesniedzēju rakstveida apsvērumi (pirmajā un apelācijas instancē) norāda, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji apsvēra, ka uzklausīšana slēgtā sēdē tiem dotu iespēju censties pārliecināt Komisiju, ka tie nekādi nav atbildīgi, vai vismaz samazināt atbildību attiecībā uz konkrēto pārkāpumu *Degussa* lomas dēļ. Uzklausīšana to apstiprināja.

79. Manuprāt, ir atšķirība starp uzskatu, vai puse varētu sevi labāk aizstāvēt, no vienas puses, ja tai būtu bijusi piekļuve visiem lietas materiāliem un, no otras puses, ja tai būtu nodrošināta uzklausīšana slēgtā sēdē. Ja nelikumīgi konfiscētu dokumentu nozīmi var novērtēt vēlāk [39], to nevar izdarīt par uzklausīšanu slēgtā sēdē: nav iespējams būt pilnīgi pārliecinātam par to, kas tieši notiks šādās sēdēs. Nekas arī nekavē puses iesniegt Komisijai šādas sēdes laikā citu būtisku konfidenciālu informāciju, uz ko iepriekš nav bijušas norādes. Tādēļ, ja ir tiesības uz uzklausīšanu slēgtā sēdē Komisijā un ja mutiska uzklausīšana notiek tikai vienreiz – kā izskatāmajā lietā –, tad pusi, kurai šādas tiesības tika atņemtas, *vispār nevar uzskatīt par uzklausītu* [40]. Sasniedzamā taisnīguma interesēs mani pilnīgi nepārliecina doma par iepriekšēja pamatojuma apstiprināšanu, liedzot uzklausīšanu slēgtā sēdē, jo tas pilnīgi nevarētu palīdzēt šai pusei.

34 — Skat. spriedumu *Thyssen Stahl*/Komisija, C-194/99 P, EU:C:2003:527, 31. punkts un tajā minētā judikatūra.

35 — Skat., piemēram, spriedumu *SGL Carbon*/Komisija, C-308/04 P, EU:C:2006:433, 97. un 98. punkts, par prasību saistībā ar ierobežotu pieeju lietas materiāliem.

36 — Skat. arī 95. un 96. punktu.

37 — Spriedumā *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware*/Padome, C-141/08 P, EU:C:2009:598, Tiesa, nepiekrītot ģenerāladvokātes E. Šarpstones [*E. Sharpston*] secinājumiem (EU:C:2009:307), atcēla Vispārējās tiesas spriedumu, kurā, lai gan bija Komisijas pārkāpums, neievērojot vismaz 10 dienas termiņu paskaidrojumu sniegšanai, tika izslēgta citāda risinājuma iespēja antidempinga procedūrā (it īpaši skat. 88., 94., 96. un 102.–104. punktu). Priekšlikuma par galīgajiem pasākumiem nosūtīšana Padomei, nesagaidot šī termiņa beigas, tika vērtēta kā šī uzņēmuma neuzklausīšana nemaz.

38 — Šajā ziņā skat. Craig, P., *EU Administrative Law*, 2. izdevums, Oksforda, 2012, 333. lpp.

39 — Skat., piemēram, spriedumu *Limburgse Vinyl Maatschappij* u.c./Komisija, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, no C-250/99 P līdz C-252/99 P un C-254/99 P, EU:C:2002:582, 649.–688. punkts.

40 — Šajā ziņā situācija tāpēc ir līdzīga spriedumam *Foshan Shunde Yongjian Housewares & Hardware*/Padome, C-141/08 P, EU:C:2009:598.

80. Turklāt nebūtu pietiekami kompensācijas veidā piešķirt apdalītajai pusei iespēju sniegt papildu rakstiskus apsvērumus. Rakstisks apliecinājums nevar aizstāt uzklausīšanu slēgtā sēdē, ja pusēm uz to ir tiesības.

81. Tādēļ esmu nonācis pie pēdējā punkta: es nepiekrītu, ka to, ka apelācijas sūdzības iesniedzēji nepārsūdzēja Vispārējās tiesas secinājumus attiecībā uz to piektā atcelšanas pamata otro daļu, kas skāra iespējamu atbildību mīkstinošu apstākļu esamību attiecībā uz *Degussa* lomu, varētu jebkā izmantot pret viņiem. Lēmums nepārsūdzēt nenozīmē atzīšanu. Turklāt vienīgā lieta, par ko Tiesai ir jāpārliecinās, ir tā, vai apelācijas sūdzības iesniedzēji ir parādījuši, ka tie varētu labāk nodrošināt savu aizstāvību, ja tiem būtu bijusi iespēja tikt uzklausītiem slēgtā sēdē.

82. Es domāju, ka tas tā ir. Līdz ar to, ja Tiesa nospriestu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējiem bija tiesības uz uzklausīšanu slēgtā sēdē Komisijā, tad pārsūdzētais spriedums ir atceļams būtiskas procesuālās prasības, proti, Regulas Nr. 773/2004 12. panta 1. punkta, lasot kontekstā ar šīs regulas 14. panta 6. punktu, pārkāpuma dēļ. Tā kā Tiesai ir pietiekama informācija, lai lemtu par pirmajā instancē celto prasību, ir jāatceļ arī apstrīdētais lēmums atbilstoši sākotnēji izvirzītajiem prasījumiem.

83. Tomēr es joprojām uzskatu, ka apelācijas sūdzības iesniedzējiem vispār nebija šādas tiesības un ka apelācijas sūdzība līdz ar to ir noraidāma.

VI – **Tiesāšanās izdevumi**

84. Atbilstoši Reglamenta 184. panta 2. punktam, ja apelācijas sūdzība nav pamatota, Tiesa lemj par tiesāšanās izdevumiem. Atbilstoši šī Reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.

85. Tā kā Komisija ir prasījusi piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā pēdējiem spriedums ir nelabvēlīgs, jāpiespriež tiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

VII – **Secinājumi**

86. Ņemot vērā iepriekš minēto, es piedāvāju Tiesai:

— apelācijas sūdzību noraidīt;

— piespriest apelācijas sūdzības iesniedzējiem atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.